

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА СОЦИАЛНАТА РАБОТА

проф. д.н. Пламен Киров Иванов

Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
p.ivanov@shu.bg

SCIENTIFIC AND TECHNICAL SUPPORT OF THE MANAGEMENT OF SOCIAL WORK

Prof. Dsc. Plamen Kirov Ivanov

University of Shumen „Bishop Konstantin Preslavski“

Abstract: *Information means information obtained as a result of data processing, which are signals from which information is extracted. From the point of view of classical information theory, the concept of "information" is defined by the use of indefinite knowledge of an event.*

Key words: *Information, classical information theory, social work.*

Под информация се разбират сведения получени в резултат на преработка на данни, които представляват сигнали от които се извлича информация. От гледна точка на класическата теория на информацията понятието «информация» се определя чрез използване на неопределени знания за някакво събитие. Това понятие е научно и за първи път е било дадено през 50-те години на XX век в трудовете на К. Шенон и Н. Винер по теория на информацията във връзка с развитието на научното направление – кибернетика. Първоначално теорията на информацията възниква като количествена математическа теория.

Върви непрекъснат процес на преосмисляне (задълбочаване и разширяване) на това понятие. Ако в началото под информация се е имало в предвид сведения, които се предават между хората устно, писмено или по-друг начин, то към края на XX век информацията започва да се разглежда като универсална субстанция, която пронизва всички сфери на човешката дейност, която служи за проводник на знания и мнения, инструмент за общуване, взаимно разбиране и сътрудничество, за утвърждаване на стереотипите за мислене и поведение. Точно това е определението което дава ЮНЕСКО.

Социална информация – това е ориентиращо знание за състоянието на социалната система, процесът за обезпечаване на информационните потребности на обществото върху основата на прилагането на информационните технологии. Информацията – това е ценния интелектуален ресурс в системата на жизненото обезпечаване на обществото, което важна част на неговата интелектуална собственост, чийто дял постоянно нараства. Може да се каже, че информацията – това е инфраструктурата на интелектуалната собственост, интелектуалната собственост води своето начала от информацията както фундаментална база.

Особено голямо значения на информацията (процесът на събирането и, съхранението и, преработката и използването и) в управлението на обществените дела, социалните процеси.

Достоверната информация е необходима на всички етапи на управление: при поставянето на целите, оценката на проблемната ситуация, вземането на управленски решения за организацията и регулирането на управляващата система. Субекта на управление е длъжен да бъде информиран за резултатите от изпълнението на взетите решения, върху тази основа той коригира минали решения и взема нови, като отчита допуснатите по-рано грешки и неоптимални действия.

Затова събирането и преработката на информация, нейната ефективност от използването – това е необходим компонент на управлението. Информацията, която се използва в управлението на обществото според своята същност е социална. Отразявайки обществените отношения (в широк смисъл), отношенията и процесите от всякакъв тип и ниво, тя се явява висша, най-сложна и многообразна информация.

Използването на социалната информация е свързано с висши типове целесъобразност – осъзната целесъобразност, която е присъща само на мислещия човек, който осъзнато действа. Съдържанието на социалната информация се явява логическо мислене. Нейните материални носители – това, което чуваме или видимото слово, знаци, речта, които представляват висш тип на сигнала („сигнал на сигналите“).

Информацията се класифицира според различни критерии:

- ✓ Сфери на обществения живот (икономическа, социална, политическа);
- ✓ Източници за получаване (вътрешна, външна);
- ✓ Материалните носители (хартиен, електронен, електрическа);
- ✓ Формата на носителите (радио, телевизия, печатна – книги, вестници, списания);
- ✓ Периодите на използване (справочна, нормативна и променлива – оперативни сведения);
- ✓ По видове основни функции на управлението (прогнозна, организационна, контролно-учебна, регулативна);
- ✓ Според характера на представянето и (количествена и качествена).

Към информацията обикновено се предявяват определени изисквания: – пълнота; достоверност; оперативност; прозрачност – невъзможност за различни тълкования; икономичност на загубите при събирането та информация.

Информацията, която се използва в управлението на обществените системи се явяват сложна съвкупност от взаимодействащите различни информационни потоци. Тук влизат: изходната информация, която е необходима за изработването и приемането на управленски решения; решенията или управленските заповеди, които предопределят организирането на управляващите и управляваните системи; регулиращата информация, която е представена от различен род параметри, нормативни, закони, инструкции, технологични карти и др.; оперативната информация постъпваща в процеса на функционирането на системите и характеризиращата нейното състояние; външната информация постъпваща от другите системи комуникационно (функционално или структурно) свързани с дадената система; контролно-отчетната информация, която характеризира движението и резултатите от работата на системата. Подборът от многообразната информация на данните, които имат съществено значение е важна и трудна задача.

Цялата информация може да се подраздели на потоци вътре в дадената система между нейните компоненти (вътрешна информация) и потоци информация, която циркулира между дадената система и външната среда, с която тя се намира във функционални връзки (външна информация).

Информацията от вътрешен ред осигурява взаимодействието между звената на системата като ги обединява в едно цяло, обезпечава нейното движение към стоящите пред системата общи цели. Информацията от външен порядък установява комуникацията на дадената система с другите системи, които и оказват въздействия от различен род.

Особено голямо значение има циркулирането на информацията между обекта и субекта на управление. Информацията от този род включва два типа потоци: потоци циркулиращи по каналите за пряка връзка – от субекта към обекта (пряка информация); потоци циркулиращи по канала за обратна връзка – от обекта към субекта (обратно информация).

Оптимално протичане на информационните потоци е тогава когато при минимум първична обективна информация достига максимум полезна за управлението информация в резултат на което се обезпечава ефективно функциониране на системите.

Да се реши задачата за оптималната информация е много трудно доколкото социалните системи вследствие на тяхната много компонентното и разнообразието от вътрешни и външни взаимодействия се явяват голяма мрежа алтернативи защото са не само равно вероятни, а по-скоро са различно вероятни. Оптималното количество информация за обществената система представлява в натурално изражение е много голямо. Част от информацията постъпваща от обекта към субекта се губи, често от нея се изкривява в резултата от смущения не само поради технически причини, но и психологически, доколкото изборът на съобщения за предаване, а така също и приемът на съобщенията от човека се обличат в субективна форма и в определена степен зависят от неговия личен опит, компетентност и психични особености.

Особено важно за постигането на оптимална информация придобиват методиката и техниката на събиране на първични данни, тяхната репрезентативност, надеждност и висока пропускателна способност на каналите за преминаване на информацията, методиката и техниката за приемане и обработка на информацията.

Разработването на система от мерки, които разширяват възможността за най-ефективно използване на информацията, което е важно условие за успеха на управлението. Сред тези мерки първостепенно значение има щателната подготовка на субекта на управление към възприемането, оценката на информацията, изработването на умения за оценка на нейната социална значимост, да се избира от потока информация, която е най-общозначима, най-социалната, доколкото този тип информация е неоченима в управлението. Събирането и обработката на социална информация е немислима без използване на съвременни технически средства.

Важно средство за получаване на достоверна социална информация се явява не само широкото използване на технически (компютърни) средства за получаване на социална информация, но и формирането на нов тип култура – хуманитарно-технологическа. Важен механизъм за формирането му се явява изменението на стила на мислене, който постепенно става концептуален (хуманитарен), стратегически и конструктивен, технологичен, намиране на пътища и средства за решаването на всички пътища и средства за решаване на всички усложняващи социални задачи. Наличието в нашето общество на две култури „хуманитарна“ и технократска, които все още

слабо си взаимодействат и пораждат много информационни проблеми в управлението.

Трудно е да се намери сфера или област на човешката дейност, където информацията да не играе важна роля, защото тя обезпечава самоорганизирането не само на човека, но и на всяко животно и растителния свят. Затова се появи нов дял на научното знание – информатиология – наука за фундаментално изследване на всички процеси и явления в микро и макросвета на вселената, обобщаване на практическия и теоретичния материал на физико-химичните, астрофизическите, ядрените, биологичните, космическите и други изследвания от една информационна гледна точка.

Информационната революция поставя нови изисквания към деловите качества на ръководителя. Сред тях може да се посочат уменията и навиците да се използва сложната техника за управление, да определят стратегиите за развитие на информационните системи, да разработват програмни продукти за машинни носители на информация, което позволява в управлението да се разрешаването на конфликти, бързо да се ориентират при възникването на проблемна ситуация, точно да се обосновават взетите решения, съвременно да се довеждат до изпълнителите.

Творческият подход към решаването на управленските задачи, развитието на стратегическото мислене в процесът на подготовка и преподаване на ръководители все по тясно се свързват с използването на новите информационни технологии, с широките възможности на автоматизираните системи.

Като цяло информационните технологии коренно преобразуват интелектуалния потенциал на управление. Точно информационните технологии позволяват да се активизират и ефективно да използват световните, националните и регионалните информационни ресурси на обществото, които днес стават такива стратегически важни фактори за развитието на цивилизацията, като полезните изкопаеми, енергията, материалните и човешките ресурси.

Информационните технологии заемат сега централно място в процеса на интелектуализиране в обществото, развитието на образованието и културата. Практически в цялото развитие и в много развиващи се страни компютърната и телевизионната техника, телекомуникационното оборудване, учебните програми и информацията на оптични дискове стават атрибути не само на висшите учебни заведения, но и за обичайните училищни системи за начално и средно образование.

Развитието на средствата за информация и информационните технологии откриват нови възможности за решаването на редица актуални проблеми на културата. Един от тях е проблема за съхранение на културното наследство на обществото, което е представено под формата на древни книги, картини, фотографии, звукови записи, киноленти, видеоматериали и др. другият проблем се заключава в това, че за да се обезпечат възможностите за достатъчно широк достъп на заинтересованите ползватели на тези материали, които не създават заплахи за тяхната по нататъшна запазеност.

Информатиката и информационните технологии са необходими и много ефективни средства за решаването проблемите с обезпечаване на националната сигурност на страната, защото много от тези проблеми имат информационен характер.